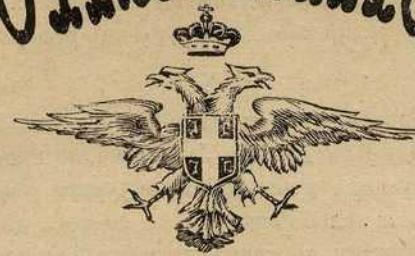

БРОЈ 36.

ГОД. IX.

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 25. Августа 1891.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА.

Суд општине вар. Београда објављује овим свима грађанима вар. Београда да је радња са мртвачким колима у вароши Београду сваком приватном лицу забрањена, и да само општина београдска према закону и према решењима државних власти може држати мртвачка кола и стављати их грађанима на расположење.

Решењем државне власти, којим је дато општини искључиво право да може држати мртвачка кола, — уједно је забрањено Кости Нешићу сатлеру овд. и сваком другом, да са мртвачким колима ради.

Од суда општине вар. Београда 24. Августа 1891 год. Абр. 2067.

НАРЕДБА

Да би се санитет. полиц. надзор над производијачима бозе лакше могао вршити а и да би се спречило мећање леда у бозу, који често пута, скоро никад, није прегледан и може бити нечист и шкодљив по здравље људи, суд општине вар. Београда решио је, да се свима производијачима бозе забрани продаја бозе по улицама београдским и ван њихових дућана.

Ко противно поступи, биће кажњен по §. 326 крив. зак.

Од суда општине вар. Београда 3. Августа 1891. год. Абр. 1796.

ОБЈАВА

Одбор општине вар. Београда у седници својој од 1. августа 1891. године решио је, да се таксе за чишћење димњака у вар. Београду смање на половину досадање таксе.

Према овоме суд општине вар. Београда одредио је следеће таксе за чишћење димњака у Београду.

а) За чишћење димњака (цилиндера)	
без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ.) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж.) За чишћење чункова од 2 и по са више пећима метара	0·20 д.
з) За паљење димњака (ци- линдера) без разлике на спратове	0·75 д.

Из суда општине вар. Београда 10. августа 1891. год. Абр. 1815. у Београду.

ОГЛАС.

На основу правила за регрутовање за стални кадар од 15. Јуна 1884. год. Ф.И. 4226, и прописа команданта дунав. дивиз. области од 30. Јуна тек. год. Бр. 6213 извршиће се регрутовање обвезника за сталан кадар за варош Београд а за ову ка-лендарску годину.

С тога се овим позивају: 1. сви обвезници који су рођени 1871. год. и то како рођени у месту тако и досељени.

2. Неспособни задругари поједињих ред-група чија неспособност даје регруту права на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњавања свога задужног стана.

3. Привремено неспособни регрути од прошлих година, а ови имају собом понети и уверење којим су за привремено неспособне оглашени.

Регрутовање ће се извршити у здању су-да општ. вар. Београда, а почеће 1. Септембра тек. год. а тога дана нека сви у седам сати из јутра регрутној комисији представану.

Број 7164 Из канцеларије VII пуковске ок-ружне команде 10. Јула 1891. год. у Београду

ОБЈАВА.

Суд општине кушиљевачке на дан 1. Септембра тек. год. даваће под трогодишњи закуп механу општинску по плану II класе од тврдог материјала са пространом баштом и леденицом.

Ко је вољан узети нека одређеног дана дође на лицитацију.

Услови могу се видети пре а и на дан лицитације.

Из канцеларије суда општине кушиљевачке 19. Августа 1891. год. Бр. 1179.

49. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

12. Јуна 1891. год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић, од одборника били г. г. В. Виторовић, М. Велизарин, Јов. Станковић К. Б. Михајловић, Мих. Цветковић, А. Шток, Н. Р. Поповић, Филип Васиљевић, Мил. Капетановић, Радоје Р. Ђирковић, И. Цветановић, А. Ј. Одавић, Ј. Петковић, Т. С. Новаковић, Јуб. Јовановић, Милут. Ј. Марковић, Мата Јовановић, Л. П. Дашковић, Р. Драго-вић, Јов. Тадић, Ворће Николић.

I.

Прочитан је протокол одборских одлука седнице држане 7. Јуна 1891. год. и у одлуци КЊБр. 370 учињена је ова допуна, да се Тодору Милишићу тек онда врати положена кауција, кад на протокол изјави да сматра да је уговор између њега и општине раскинут.

II.

Одборник г. Јов. Петковић саопштава одбору, како Стеван Ивковић носи камен за општинску потребу за поправку друма вишњичког, изван атара београдског, далеко од места одређеног.

По саслушању овога, председништво је изјавило, да ће ствар извидети и одбор известити,

III.

Одборник г. Коста Б. Михајловић мисли, да не би требало да се дозволи да се у кијосцима калимегданским продаје пиће алкохолно и одбор је по саслушању овога мишљења решио, да му суд општински поднесе на одобрење како прописане услове тако и лицитацију.

IV.

Одборник г. Јуб. Јовановић интерпелише председништво зашто се уредно не наплаћује такса за јавне сабаве и свирање од поједињих каферија.

Пошто је председништво изјавило, да је због овог нередевног наплаћивања дошла ствар до истражнога судије, но да он још није решио а

ГОДИНА IX.

одбор је на предлог г. Андре Одавића, одбор-
ника решио, да Суд општински у споразуму с
полициском влашћу сву таксу што пре наплати-
и новац остави у депозит до коначног решења
ствари.

V.

По прочитању извештаја поверилиштва из-
братог у седници одборској од 20. Маја 1891
г. ГБр. 733. ради проучавања како да се извр-
ши нивелација у продужењу ка „Моруви“ и
„Ломино“ улица као и нивелација ломине ули-
це ка Балканској, — одбор је решио, да се из-
врши нивелација по нивелети коју је одборско
поверилиште предложило, да се ломина улица
калдрмише калдрмом по извештају ранијег од-
борског поверилишта, но ако становници тога
краја пристану, да плате и циклон калдрму као
што ово поверилиште предлаже, онда да тако
и буде.

VI.

Председништво износи одбору на решење
молбу г. Љубе Јивковића пуномоћника Кирин-
ја и комп. односно повраћаја каузије.

По прочитању те молбе АБр. 1082 и изве-
штаја депозитара судског, одбор је решио, да
се ова ствар преда на проучавање општ. пра-
возаступнику и његов извештај поднесе одбору
на решење.

VII.

Председништво извештава одбор да је глав-
ни књиговођа поднео реферат суду, какве би
ствари требало набавити за књиговодно оде-
лење судско, да је суд одредио нарочито по-
верениште да ову ствар проштудира и подне-
се предрачун.

По прочитању тога извештаја по коме би
требала суза од 2550 дин. за набавку потребних
ствари, одбор је одобрио овај кредит с тим да се
набављене ствари исплате из партије буџетом
одређене за непредвиђене трошкове.

VIII.

Председништво износи на решење одбору
жалбу г. Драгутине Ј. Илића, кметовског помоћ-
ника изјављену на наредбу председника општи-
не односно распореда рада међу члановима суда
и кметовским помоћницима.

По прочитању наредбе председништва АБр.
1086 и жалбе АБр. 1108 одбор је решио, да
се жалба одбаци као неоснована а наредба
председника као на закону основана да се у-
савац одржи и по њој поступи.

IX.

Председник реферише одбору да је продаја
Цехановог имања одложена из законих узрока,
и одбор је примио к знању овај реферат.

X.

Председник саопштава одбору да ће се и
ове године на дан 15. Јуна свечано прославити
тужна успомена на погинуле јунаке у ратовима
за веру и ослобођење, да ће се тога дана пре-
подне држати по свима црквама благодарење а
по подне свечана одборска седница, и моли г. г.
одборнике да овом тужном помену изволе у што
већем броју присуствовать.

По саслушању овога, одбор је примио к зна-
њу овај позив г. председника.

XI.

Председништво износи одбору на решење
предлог Периклеса Цикоса о полагању шина
трамвајских, но пошто ова ствар није претре-
сана у одборском поверилишту за трамвај, то
је одбор решио, да се ова ствар упути одбор-
ском поверилишту па тек после поднесе њему
на решење.

50. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

14. Јуна 1891. год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић,
од одборника били г.г. Милут. Ј. Марковић, В. Виторог-
вић, Мил. Капетановић, Јов. Станковић, М. Велизарић,
А. Одавић, А. Шток, Сима Д. Милићевић, Љуба Јовановић,
Мата Јовановић, К. Б. Михаиловић, Мих. Цветковић,
Риста Петровић, Лаза П. Даљковић, Р. Драговић,
И. Цветановић, Н. Р. Поповић, Чадживић, В. Николић,
Јов. Петковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука сед-
нице држане 12. Јуна 1891. год, и одбор је реше-
шио, да одлука КЊБр. 382 овако гласи:

Да се изврши нивелација по нивелети коју
је одборска комисија предложила; да се ломина
улица калдрмише калдрмом по раније утвр-
ђеном распореду за калдрмисање улица, и она-
ком калдрмом, какву је раније одборско поверилиште
определило, но ако становници тога краја
пристану да плате и циклон тротоар, као
што ова одборска комисија предлаже, онда да
тако и буде. Општински суд да одмах поправи
калдрму где се вода задржава и где су бару-
штине.

Властела. Ово је био повлашћен ста-
леж. Властела се делила на велику и на
малу (властела и властеличићи). Велики вла-
стелин управљао је каквим повећим делом
државе, али он тој земљи неје био сопстве-
ник, већ само управник. Властеличићи су
такође били само управници, али њихове
земље беху врло мале; осим тога, они су
још били подчињени већој властели.

Властеличићи, који услед размножавања
своје породице осиромаше, пајешће су по-
стали пронијари.*)

Свештенство. И ово је повлашћен, при-
вилегован сталеж. Свештенство се делило
на двоје: више и ниже. У више долазе:
архијепископ митрополити, епископи, архи-
мандрити, и игумани. Ниже се делило на
попове и калуђере.

Свештенство је у опште било од необичног утецаја на развитак друштвених од-
носа у целој средњевековној Јевропи.

Сва готово умна радња тога доба беја-
ше искључиво привезена за тај једини ста-

*) О властелима и пронијарима много ће се више ка-
зати при излагању оних облика својине, што се зову баш-
тина и пронија.

II.

Председништво износи на решење предлог
Периклеса Цикоса о полагању шина трамвајских
који је предлог одборско поверилиште за трам-
вај извештајем својим АБр. 1175 препоручило
одбору.

По саслушању предлога и прочитању из-
вештаја поверилишта, одбор је после дуже
дебате а по поименичном гласању са 13 гласова
против 8 решио, да се извештај поверилишта
прими с том изменом, да међу шинама буде
онака калдрма, каква је у дотичној улици а да
се не дозволи да буде у свима улицама макадам
између шина.

III.

Председништво саопштава одбору, да је по-
верениште изабрало од одбора и министарства
грађевина за проучавање питања о изменама
нивелете у Балканској улици, свој рад довршило
и да је министарство грађена мишљење пове-
рилишта усвојило, о чему министарство изве-
штава одбор актом својим ГБр 901 с тим да
и одбор општински да свој пристанак на исту
измену, и одбор је, по прочитању акта минис-
тарства решио, да се измена нивелете у бал-
канској улици, предложена мешовитом комиси-
јом и усвојена од министарства грађевине у све-
му прими.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Трошарина. У једној од прошлих сед-
ница својих одбор општински је решио,
да се на кљук, који ће се са топчидерског
брда у варош уносити, наплаћује трошарин-
ска такса као на вино са обитком 20% од
тежине кљука.

Исто је тако одбор општински решио,
да се не уважи ни једна молба државних
лифера, којом моле, да се ослободе
плаћања трошарине на предмете што др-
жави лиферију.

Удружење. Данас је отворен у Крагу-
јевцу скуп свију општинских званичника у
краљевини Србији. Скуп овај има да изра-
ди правила за удружење свију општинских
чиновника, које би удружење опет имало

леж; он је управо представљао сву интели-
генцију тога времена. Али по српски та-
дашњи живот свештенство је још од веће
важности, но што је то случај у осталих
народа средњег века. Оно је, на име, било
тесно скопчано са целокупним народним
животом, те — и ако је имало својих на-
рочитих повластица — неје било ништа са
свим засебно, неје било одвојена каста већ
у главном оно исто, што и народ.

Да је све ово сушта истина неје, мис-
лимо, потребно износити доказа.*)

Дужности свештенства бајаху врло велике
и врло различите. У накнаду за то оно је
било богато награђено, а и дух времена је
то сам по себи доносио. И богат и сиромах,
и велики и мали — све се то такмичило и
надметало ко ће више дати каквом светом
манастиру, те су цркве, а особито мана-
стири, располагали огромним покретним и
непокретним имањем.

*) То тврде они манастири, који по пропasti српског
царства остало је једине дуче слободе и народности,
то тврде и они дучни свештенници, који бајаху народу
хранитељи за време ропства и устара.

ПОДЛИСТАК.

ОБЛИЦИ СВОЈИНЕ

у

НАШОЈ ИСТОРИЈИ
СРЕДЊЕГА ВЕКА.

НАПИСАО
ВЛАДИСЛАВ РИБНИКАР.

(Ову је расправу наградила Београдска оп-
штина првом видовданском наградом од 400 дин.)

(наставак)

„Себи својим слободним живовањем
били су вечити живи протест противу на-
сиља властелског над отроцима. Њин сло-
бодан живот бунио је свачије отroke, а
њина слобода говора на зборовима била је
трн у оку повлашћеним сталежима, јер се
на тим зборовима чула критика насиљнич-
ких поступака и неправди привилегисаних
сталежа.“*)

*) Срећковић: Ист. срп. нар. т. II стр. 857—8.

да ради на томе, да се ставе чиновника општинских што боље осигура како би и они, безбрежни за свој опстанак, могли свом снагом пријонити да својим радом што више користи прибаве општини, у којој су. Ово удружење има још да оснује и пензиони фонд за онеспособљене чиновнике општинске и њихове породице.

Да је овако удружење нужно, мислим да ће сваки признати. Кад човек није материјално осигуран а поред тога још и нешколован и необавештен, тешко може успевати у послу кога се је прихватио, још мање ће имати отуда какве користи онај, коме се тај посао ради. Општински су чиновници у Србији сви материјално неосигурани, скоро сви довољно необразовани а врло је мали број оних који поред ова два велика недостатка могу својим радом користити и општини и народу.

Удружење што данашњи скуп мисли да оснује, има је задатак, да све ове незгоде отклони: да општинског чиновника материјално осигура, да га учини сталним у служби, те тиме у неколико изравна са чиновницима државним, да му осигура пензију и да умно своје чланове унапреди узајамним обавештавањем.

Оваком се друштву треба да радује не само општинско чиновништво но и цела Србија, јер, дај Боже, да се ова мисао потпуно изведе, корист ће подједнако делити држава са чиновницима општинским.

О раду овога скупа известићемо своје читаоце, а за сада му желимо сретан и успешан рад.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

При грађевинском одељењу суда општ. вар. Београда држаће се следеће усмене лицитације и то:

I

На дан 30 тек. м. од 9—12 сати пре подне за оправку привремене свињске кла-

О том имају говорићемо мало доцније, а овако је било потребно да се напомене у опште о свештенству, ради бољег разумевања оних ствари, на које ћемо наћи у излагању различитих облика својине у доба српског краљевства и царства.

Отроци. Ово је био непривилегован, не повлашћен сталеж, који је имао различита имена у толико, што је некад био у поданству краљу, некад властели, а некад свештенству (управо цркви). Отрок у правом смислу означава властелинског человека, али је ово име после постало опште и за меропхе и за метохије.*)

Властелински људи (отроци), црквенски (метохије) и владаочеви (меропси) разликовали су се међусобно по својим правима и дужностима. У главноме царски људи бејаху половничари, властеоски работници, а црквенски даваху оно цркви, што би иначе давали држави, и не ићаху у рат.

Рекли смо већ једном, да се овај ста-лешки систем увркао у српски живот по-

нице, за набавку 216. куб. метара шљунка; заједно са разгртањем и набавку два од гвожђа ливена казана од по 500 литара за премине.

Кауција за оправку кланице 160, за набавку и разгртање шљунка 180, и за набавку казана 40 дин. у готовом новцу или државним папирима,

II

На дан 30 тек. мес. од 3—6 сати после подне за ограду тобиске пијаце и за препокривање општинских дућана у которској улици.

Бауција за ограду 110, а за препокривање дућана 20, дин. у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови могу се видети у поменутом одељењу сваког радног дана за време канцелариско и при лицитацији.

Од стране суда општ. вар. Београда Гж. 1334, 1335, 1336, 1337, 1346. 23. Августа 1891. год. Београд

III

На дан 26 Августа тек. год. од 9—12 сати пре подне за грађење калдрме у ноћајској и југовићевој ул. међу котарском и великим пијацом.

Кауција 300 динара.

IV

На дан 26 Августа тек. год. од 9—12 сати пре подне за грађење калдрме у ноћајској улици међу котарском и градским пољем.

Кауција 260 динара све у готовом нов. или државним папирима,

Ближи услови могу се видети у Грађевинском одељењу суда ово општинског сваког радног дана за време канцелариско и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда Гж. 1415. 22 Августа 1891. год. У Београду.

На дан 26. тек. м. од 3—6 сати после подне држаће се у грађевинском одељењу суда општине вароши Београда јавна усмена лицитација за оправку београдско-трговачког Суда.

Кауција се полаже при лицитацији у 600 дин. у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови и предрачун могу се видети у поменутом одељењу сваког радног дана за време канцелариско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вароши Београда Гж. 1295. Августа 1881. год. Београд.

Општина Београдска издаваће путем јавне лицитације следећа непокретна добра, набавке и разна права, и то:

31. Августа

Набавка 180.000 кила сена, 30.000 кила сламе, кауција 1.900 динара, 26.000 кила зоби, 23.000 кила јечма, кауција 1.200 дин. за које чете пожарне*

3. Септембра

Набавка 45.000 кила гаса (петролеума) кауција 2100 дин. за осветљење суда и вароши Београда.

6. Септембра

Седам говејих, и дванаест свињских месарница на великој пијаци, кауција за сваку 120 динара.

11. Септембра

Кућа општинска у абацијској улици у којој сада седи г. Јован Живковић.

16. Септембра

Три општинска дућана у дубровачкој ул. у којима је сада г. Димитрије Фичо.

19. Септембра

Кућа општинска на дорњолу.

23. Септембра

Набавка и оправка фењера.

26. Септембра.

Оправка возова чете пожарне.

при томе користити Душанов законик,* Monumenta Serbica, Хиландарски практик повеља Стевана Дечанског манастиру Деча нима, Аврамовићеви Споменици, Кукуљевићев Codex Diplomaticum итд. итд.

Земља је тада у Срба — као и у сваког другог земљорадничког народа — представљала главни предмет својине. Али она се јављала у врло разноликим облицима: које у главноме можемо свести на ова три, прекарију (бенефицију), пронију и баштину,

БЕНЕФИЦИЈА.

Бенефиција или прекарија јесте облик својине који се оснива на ius gentium.** Бенефиција и пронија, о којој ће мало доцније бити реч, то су срећва, којим су повлашћени сталежи угњетавали и исисавали неповлашћене.

Кроз цео средњи већ систем бенефиције био је у важности на западу Јевропе.

*) У целом овом раду служићемо се Шафариковим издањем од 1851. г. које је за сад најбоље, а и Новаковићево имамо при руци, ма да је готово са свим непотребљиво.

**) Срећковић; Историја срп. нар. т. II стр. 842,

*) Више о отроцима, метохијама и меропсима казаће се приликом говора о баштини.

30. Септембра.

Ков коња чете пожарне.

3. Октобра.

Изношење ћубрета из свију квартова

8. Октобра.

Цубок од говеђих месарница.

11. Октобра

Набавка концеларијског материјала.

Све ове лицитације држаће се у рачуноводству суда општ. вар. Београда.

Услови сваке од ових лицитација, могу се видети у Рачуноводству до дана лицитације, а и на дан овај.

Из рачуноводства суда општ. вар. Београда

24. Августа 1891 год СБр. 12.908.

ИЗВЕШТАЈ

Одељка I

О радњи у месецу Јулу 1891 год.

I Увозна радња.

У току целог месеца увезено је из иностранства у Србију и то:

43722 колета раз. робе у теж. 2114650 кгр.	
јая	" " 4473 "
зелена варива	" " 150725 "
кромпира	" " 12673 "
воћа и лубеница	" " 27332 "
милера	" " 396 "
путера	" " 351 "
сира обичног	" " 3257 "
кукуруза зелена	" " 5200 "
лука црна	" " 2317 "
цвећа природног	" " 120 "
млека	" " 669 "
рибе свеже	" " 742 "
" слане	" " 8 "
масти гушчије	" " 104 "
гусака и жив. пернате	" " 640 ком.
волова	" " 2 "
ајвара из Србије	" " 47½ кгр.
један шлеп соли	" " 312500 "

Фазлика између те западноевропске бенефиције и српске неје велика; управо се може рећи, да је то једна и иста установа, која се само јавља у различитим земљама.

У западним државама било је крунских добара, која су служила на одржавање достојањства владалачке породице. То су биле тако зване *terres fiscales*, које су сачињавале најглавнији извор владалачких прихода. Али највећи део тих земаља био је уступљен омиљеним поданицима под именом *бенефиције**)

Природа тих бенефиција јесте најважнија тачка у политичком систему тога доба. По свој прилици бенефиције су чињепе дворским личностима, ласкавцима, управницима појединих области, или иначе каквим заслужним људима. Не зна се, да ли је оваква бенефиција доносила собом и нарочиту врсту службе, али се с правом може држати, да су таква добра давана у замену за какве дужности и обавезе. Имамо поузданых историјских доказа, да су имаоци

*) Henri Hallam: L' Europe au moyen âge.
Bruxelles 1840 t. I стр. 126.

2350 сандука гаса	" "	83028 кгр.
2 шлепа камена угља	" "	163400 "
2 лађе дрва за гориво	" "	8276 к.хв.
4 лађе дасака	" "	34225 ком.
1 сплав греда	" "	70 "
2 сплав. облица чамов.	" "	748 "
28 лађе песка	" "	749 к.м.
2 , препа	" "	10.000 ком.

II Извозна радња.

У месецу Јулу било је извоза за иностранство из Србије и то:

1, сувих шљива	8550 кгр.
2, кожа сирових	25807 "
3, ужарије	475 "
4, празни буради	1404 "
5, старог бакра	9000 "
6, крече негашена	467 "
7, вина црна	308 "
8, ораја	1145 "
9, вуне	820 "
10, воћа	70800 "
11, мекиња	4180 "
12, живе	178400 "
13, шенице-жита	40530 "
14, јечма	9796 "
15, одпадака	4589 "
16, разне робе	4217 "
17, стари ствари	508 "
18, пиротски ћилими	31 "
19, корење за салеп	54 "
20, књиге у мек. повезу	917 куб.
21, камења за калдрму	5650 ком.
22, дасака	19 "
23, волова	2 "
24, коња	104 "
25, оваца	122 "
26, јагањада	

III Манипулација.

Беше сведена на 1698 царинских експед.

од овог број долази на:

увозне . . .	1547 експедиција.
извозне . . .	112 "
проводни . . .	11 "
сместишн.. . .	28 "

IV Приход.

На име ове радње износи и то:

а), од царине и такса	92.134.82 д.
б), , обртне порезе	47.932.80 д.

Свега: 140.067.62 д

ИЗВЕШТАЈ

О радњи одељка II. царинарнице београдске
за месец Јули 1891.

I. Увозна радња

У току целог месеца довучено је са стране у Србију 325 вагона са 92.572 колета разне робе у тежини 2,119,545 кг.

Од главних артикала у овој количини изводимо:

5 ком. коња,	3 ваг. зејтипа,
21 ваг. дас. и летве,	2 " машинерије,
19 " угља,	2 " коре за бој. коже
18 " кожа,	2 " певи за водоводе,
16 " гвожђа.	2 " стакларије,
15 " цемента,	1 " плеха,
14 " памука,	1 " шпиритуса,
13 " јексера,	1 " пасуља,
7 " артије,	1 " петролеја,
4 " шећера,	1 " минералне воде,
3 " пива,	1 " пиринџа
3 " цамова,	1 " разни буради.

На савском колосеку примљено је 1.743 колета разне робе у тежини 250.240 килограма.

II. Провозна радња.

Из Аустро-Угарске за Бугарску и Турску провезено је 362 вагона са 36.615 кил. разне робе у тежини 2,390.868 килограма.

На савском колосеку претоварено је из 5 шлепа у вагоне 2050 колета разне робе у тежини 161.640 килограма.

III. Извозна радња.

Искључиво железницом извезено је за иностранство и то:

6.022 ком. свиња	49.752 кгр. шешиц.
5.937 волова,	40.000 " ражи

Имаоци бенефиција беху обично најбогатије и најодличније личности у држави.

Бенефицију имамо још у римском праву. Тамо је бенефиција једна особита врста територијалне својине; општега у њој било је само толико, што то неје била ни наслеђена ни купљена земља, већ уступљена. Остало се мењало према приликама и временима.

У 3-ћем веку *beneficium* се звала само земља, уступљена за војничке услуге.

Монтескије, Рот и други мисле, да су бенефиције могли давати краљ, цркве, папа и прости грађани, а примати је могао сваки. Она је некад доживотна, а некад привремена својина. По њиховом мишљењу бенефиција се никад неје мењала и остала је таква, каква је све до измака средњег века, ако не баш у свима појединостима, а оно бар у најглавнијим пртама.

Други историци, као што су Вајц, Герар, Фожерон, Фистел Куланж, мишљења су, да се бенефиција различито мењала од 6. до 11. века под утешајем социјалних и политичких прилика.

бенефиција тешње били везани за круну, него ли поседници осталих врста добара. Који год је имао какву бенефицију био је дужан ићи на војску са владарем. Могућно је, да да немамо за то непосредних доказа, да су бенефиције уступљиване само на известан број година, али су обично трајале онолико, колико је живео њихов притељатељ. Деца његова увек су тежила, да ту бенефицију одрже и за себе по очевој смрти и то им је полазило за руком, ако је на престолу седео неки слаб и мек човек; ако ли је пак владар био снажан и крепак, они су их морали враћати.

Суштина бенефиције бејаше уговор о узајамној помоћи и верности.*.) У колико је бенефицијиран био обавезан да чини извесне услуге своме суверену, у толико је тај суверен био дужан заштићивати тог свог вазала.

У боју бенефицијиран био је дужан дати коња своме суверену, ако овоме погине његов. Осим тога, он је морао да стоји уз њега кад се бори, и да иде као талац, ако буде заробљен.

*) Hallam: op. cit. стр. 136.

3.673	" оваца,	20.160	" сув. шљ.
1.226	" овнова,	10.200	" гвожђа,
418	" крава,	10.000	" костију,
385	" јагњади,	5.000	" пива,
83	" бивола.	1.893	" прева с.
50	" јарчева,	395	" књига,
28	" биволица,	329	" вина,
5	" бикови,	47	" дувана,
110.872	кљг. јечма,	12	" ћилим
80.000	" мекиња,	409	куб. м. дрва
78.014	" кожа,	81	" хв. камена.

IV. Манипулација.

Беше сведена на 2.258 царинских експедиција. Од овог броја долази и то:

На увозне деклар.	755
" извозне	631
" провозне	265
" сместиш.	9
" провоз. пропр.	283
" пошт.	123
" пртљаж.	106
" увозне	86

V Приход.

На каси овог месеца пало је на име овог рада и то:

1. Од царине и таксе 109.607·95 дин.
2. „ обратне порезе 61.468·93 „

Свега 171.076 88 дин.

ДЕСЕТО ДНЕВНИ САНИТЕТСКИ БИЛЕТЕН.

УПРАВЕ ВАР. БЕОГРАДА
О БОЛОВАЊУ УМИРАЊУ И РАЂАЊУ.

Од 1—10 Августа 1891 год. Београд.

I. О боловању.

По извешћу овдашњих лекара боловало је свега 391 лице од ових болести:

A. Од инфекциозних болести

Наступне грознице 189, Венерије 27, Сифилиса 11.

B. Од осталих болести

Великог кашља 4, Реуматизма 12, Шкрофула 3, Запал. Мозга и кожице му 2,

По њима је прекарија земља, уступљена на уживање, или само на одређено време. Господар, који је даје, има на њу сва остале права, која неје уступио. Онај, који добива прекарију, ради земљу, купи жетву, под заштитом правде, која му је обезбеђивала мирну посесију. Али кад он умре, или кад му истекне рок, добро се враћало своме сопственику.

Онај, који је добио бенефицију, био је зависан од сопственика, плаћао му је неки данак, и морао је да преда добро у оном стању, у ком га је затекао.

Формалност овог система састоји се у овоме:*) Неки човек даје молбу другоме, да му да земљу. Молјени се сажаљева и даје њу земљу (*beneficium*) на обрађивање. Ова земља пеје уступљена у својину, јер ју је господар свагда могао одузети од онога, коме ју је дао. У Византији то се звало каристикарни систем.

Али оваква установа бенефиције (прекарије) измене се у току времена. Налични у многом чему на пронију, она се

Хистерије 1, Епилепсије 1, Вертиго 2, Невралгије разне 2, Мане срца 1, Лимф. адентиса и флебит 1. Катара респир. органа 16, Запалења плућа 5, Туберкулозе 11, Хемотије 1, Ангине 1, Катара желудца 16, Катара прева 75, Запалења трб. опне 1, Циститиса 1, Метритиса и Метророгр. 1, Других болести секад 1, Болести очију 1, Уртикарије 1, Абцес флегмоне 2, Екзема 6, Красте 1, Разне друге болести 4.

II. О умирању

Умрло је свега 29 лица и то мушких 14. а женских 15. од ових болести:

Шарлаха 2, Тифуса 1, Апоплеке. мозга с' парализ 2, Запалења мозга 1, Туберкулозе плућа 11, Запалења желудца и прева 3, Цирозе јетре 1, Брајтове болести 1, Разних неоплазма 1, Непознате болести 3, Разне друге болести 3.

По годинама старости: Испод једне године 3, од 1 до 5 год. 3, од 5 до 10 1, од 10 до 20 год. 2, од 20 до 30 год. 5, од 30 до 40 год. 5, од 40 до 50 год. 3, од 50 до 60 год. 3, од 60 до 70 год. 3, од 90 до 100 год. 1.

По квартовима

Палилулском 1, врачарском 7, теразијском 2, савамалском 2, варошком 2, дорћолском 5.

Од ових лечено је 25 а 4 нису лечена.

III. О рађању

Родило се свега 21 и то: мушки 11 а женски 10. По вери: православне 16; римокатоличке 1; протестантске 2, и еврејске 2.

Физикус

ДР. П. СТЕЈИЋ.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

држан 31. Маја 1891. год.

(Продужење)

Ф. Васиљевић. Ја мислим да остане иста комисија.

мало по мало и претвори у њу, а на неким местима и у феуд.

У српској држави овај облик својине јавио се само као претходник доцнијем облику — пронији, који је од превелике важности по развитак српске државе.

С тога сад прелазимо на тај облик својине што се зове пронија.

ПРОНИЈА.

Установа проније налазила се и на западу Јевропе и у нашем суседству — Византији, те се с правом може рећи, да је то права карактерна установа средњега века.

У то доба, када је у људском друштву више но икада била хијерархија, владалац — као највиши чин у тој хијерархији — неје имао других средстава да за себе задобије и привеже своје подчињене, осим ако их награди, када му учине какву услугу, а казни, када не испуњују његове заповести.

Али он их неје могао пити награђивати нити кажњавати онако, како се то данас у свету ради. Јер властела је владара сматрала као првог међу равнима, а никако

М. Карапетановић. Пошто смо ми на основу извештаја једне комисије донели већ једно решење, то би незгодно било да се сад бира накнадно друга комисија те да она изнова проучава ту ствар. Најбоље је дакле да нам та бивша комисија реферише ствар.

К. Гравинић. Господо, колико се сећам а био сам члан те комисије, чини ми се да је комисија поднела извешће само о доњем а не о горњем делу балканске улице. Ја сам ако се не варам, дао мишљење за целу балканску улицу и од њега не одступам али вас молим да ме не бирате понова у комисију за ту ствар јер сам члан више разних комисија па ми је врло тешко стићи на толико страна.

Ја вас уверавам да ће та ствар да рампе ако ме понова одредите у комисију јер сам преоптерећен пословима. Стручњака, господо, има доста, па узмите њих, а моје мишљење већ имате.

Председник. Ја налазим да су разлози умесни и да их одбор мора узети у обзир.

Р. Драговић. Ја мислим да не треба да уђу у комисију исти чланови прве комисије него други те да и они ствар проуче и даду своје мишљење.

Председник. Мислим да би могли ући у комисију господа: Мијаило Цветковић инжињер, Карапетановић, М. Марковић, а пошто г. Гливинић не може, могао би се узети г. Миша Николић или ко други (чује се: Миша Николић!).

Пре него што пођемо даље, да свршимо с лицитацијама.

Секретар чита извештај о држаној лицитацији за грађење калдрме у каторској улици.

К. Гравинић. Господо, не може се казати да је ова калдрма јевтина или с обзиром на то што лежи она улица раскопана већ 2 месеца, што је једна од живљих улица и што ћемо вероватно имати због много послова а мало конкуренције и веће цене, — ја бих био за то да се одобри лицитација и ако је скупа.

Председник. Одобравате ли ову лицитацију? (одобравамо).

Изволте чути извештај о другој.

Секретар чита извештај о држаној лицитацији за грађење калдрме у извесном делу Вука Каракића улице.

као највишега. Силна због својих утврђених и неприступачних замкова, та се властела ругала иоле немоћнијем монарху и само се онда примиривала, када ју је држао у стези какав снажан дух, као што је на пример на западу Карло Велики, а код нас Душан Силни.

Та награда, коју је владар давао за услугу, учињену њему или држави, обично је бивала у природи. У место да га обдари новцем или другим којим начином, он му уступа један комад своје или државне земље, заједно са свима приходима, које та земља вуче.

Али не треба мислити, да је добро уступљивано за навек, управо у имање. Не. То уступљено добро неје прелазило у својину онога, коме је дато, већ је тај прималац имао право да вуче приходе с њега, да се њиме користи, али никако да га прода или отуђи буди којим начином. То, дакле привремено уступљивање земље са свима правинама, али без права да се њоме ненограничен располаже, звало се пронија.

То је управо грчка реч (*πρόνοια*) и значи

Председник. Одобрава ли се нова личитација? (Одобраја).

М. Марковић. Како видим, овај предузимач прима се повише послова. То је лепо, али ваља настојати да он примљене послове одма и свршава те да не буде застоја. Ако не може, не треба га ни примати (прима се к знању).

Инђињер. Водоводна комисија тражила је да се експроприше једно парче земљишта потребно јој за резервоар. За то су била као најподеснија парчад која припадају масама Стевана Јовановића „Шишак“, и Аранђела Кечкића. Комисија је одређена за преглед земљишта и чујте њен извештај.

Секретар чита извештај

Б. Николић. Ми смо, као чланови комисије изашли на лице места и позвали стараоце обојих маса и они су дошли. Но стараоци масе Стевана Шишака изјавили су да неће да продају ни један комад земље и ми, кад смо то сазнали обратили смо се стараоцима Кечкићеве масе и питали их за цену. Они су тражили динар од квадр. метра али су спустили на 70 паре динарских и ми смо на ту цену пристали.

То би чинило да 730 кв. метара око 5—600 дин.

К. Главинић. Ми овде не можемо и не требамо много да се разговарамо. Цеви наше водовода положене су тамо и ми ово морамо узети.

Б. Николић. Тамо је и штета нека учињена и то се мора обашка платити.

Председник. Одобрава ли се ова погодба? (Одобраја.)

Сад су на реду неки прекорачени кредити за 1890 годину о којима је потребна одлука одбора па да се могу признati у рачунима.

Секретар чита предлог да се суме издавате у 1890 год. г-ђи Даринци Маленићевој у по 200 дин. месечно, признаду на рачун паргије непредвиђених трошкова.

Председник. Одобравали одбор овај предлог? (Одобраја)

Секретар чита акт управе профијант слагалишта у којим тражи: да се сума од 110·55 дин. колико је издато сиротним војницима на издржавање приликом вежбања, исплати профијанту из општинске касе

Председник. Ово је већ исплаћено и рачун исплаћен треба да се одобри. Одобравали се? (Одобраја се).

Председник. Изволте чути писмо команданта града, који тражи да му се пошљу 54 динара (Секретар прочита препис)

Одобраја ли одбор да се исплати? (Одобраја). Чујте даље. (Секретар прочита извештај благајника општинског суда о издатку 212 дин.)

Одобраја ли одбор? (Одобраја).

Главна Контрола тражи да јој се пошљу па преглед рачуни за 85—86 год. Чујте писмо (Секретар прочита).

Молим да одбор да минијење шта и како да се одговори Контроли.

Вама је познато господо да је одбор узео два рачуноиспитача, који су радили на склапању општинских рачуна за прошле године. Тај је посао до некле довршен, па је застао услед тога, што је између тих рачуноиспитача и Суда дошло до неспоразума односно дневице хоће ли им се иста признати и у празничне дане или неће. Дневница је била одређена по 6 дин. Они су то примали за све дане, па је после Суд обуставио за празничне дане и ови на то нису пристали и оставили недовршене рачуне. Сад стоји до тога, да одбор реши како ће се поступити, да ли да им призна и празничне дане или само радне. Овде има и њихове писмене молбе и сад може се о томе говорити.

М. Марковић. Овај је посао такав, да се они овде сматрају као надничари. Они нису наши стални чиновници, па да им се даје стална плата и у празнике. Ако раде недељом онда разуме се да им треба платити, а ако не раде, онда не разумем како то могу тражити. Ако они неће да раде, можемо дати другима.

Ф. Васиљевић. Мени се чини да ћемо ми због неколико празничних дана платити другима много скупље. Не може се наћи за 6 динара (може).

М. Велизарић. Много ће боље бити да се споразумемо са овим људима што су до сад радили. Нико други не би нам довршио овај посао брже него ти људи који су прегледали општинске рачуне. Они су са прегледом свршили 1888 годину, а почели

пронију. Али из овога не треба закључивати, да је то било могућно, јер је тај исти властелин Обрад постао издајник, па му је баштина конфискована и тек тако конфискована дата је другоме у пронију.

У нашим споменицима средњега века пронија се ретко спомиње, те се у главном цело испитивање тог облика својине у средњем веку наше историје мора свести на оно што о томе питању налазимо забележено у Душановом Законику, Хиландарском практику, Хрисовуљи Стевана Дечанског манастиру Дечанима и још негде.

У Душановом законику*) налазимо ову одредбу.

„Пронају да не купује нити продаје нико ко нема баштине. Од пронијарске земље нико да не даје цркви, ако ли да, да не вреди.“

Већ из овог једног члана можемо добити доста објашњења о пронији и њеној природи. Ту се јасно огледа тежња да се пронијарска земља сачува од побаштињавања, које је када за владе слабијих владара врло лако и често наступало. Влада-

су да прегледају 1889 год. Што би њима требао један месец дана рада па да сврше сав посао, а сваки други коме би тај посао поверили морао би толико времена изданубити само док би у гај посао ушао. С тога мислим да је и јевтиње да призnamо тим људима надницу и празником него да тражимо друге, тим пре и што је то хитна ствар, јер се на то и чека па да уредимо рачуноводство.

Лаза Даљковић. Ја сам разговарао с њима. Они нису ни мислили за празничне дане у почетку, али је од наших чиновника кривица, који су плаћали и празничне дане, па после доцније кад је дошао други он је обуставио, и сад на то они не пристају, Мислим да усвојимо предлог г. Милутинов.

М. Марковић. Ја мислим да је то правило, да им се плати онако како раде, јер иначе би значило, да их примамо за сталне чиновнике.

Г. Марко Велизарић каже, да је остало још за месец дана па да сврше. Ја у то сумњам, јер да је то тако одкуд би они за тако кратко време правили приметбе. Сумњам да су и оставили рад и рачуне како треба. Што су оставили рад, они су се требали против судске одлуке жалити одбору.

Председник. Они су се жалили, него није досад изнешено.

К. Б. Мијаиловић. Па баш кад хоће да пресирају општину, онда да им дамо по 8 динара у радне дане а празнични да се не рачунају.

Р. Драговић. Г. Милутин је објаснио ствар. Шта хоће они. Они су пензионари и њима је ово споредан посао. Да узмемо друге јер се може и без њих. Случајно да су помрли зар би рачуни остали непрегледани.

Соломон Азијел. Да ли су радили празником. (Нису). Па како је се смело да плаћа и празнични дан.

Св. Кррапешић. Да је онај рачуновођа бивши остао и даље, суд не би за ово ни знао. Кад је отпуштен дошао је други и то г. Паја. Тражио је решење и нашао и питао за што се плаћа.

Г. Ђорђевић рачуноиспитач казао је да је г. председник бивши казао, да му се плаћа

бригу, старање*). И првобитно, дакле, значење те речи указује нам особине те установе, јер по томе дати коме што у пронију значи дати му на уживање, а не у својину.

Онај, који је добивао пронију звао се *προνοητης*, пронијар, проњар. Често се називао и кавалер, стратијот, васал.

Успенски тврди, да су у пронију даване само државне земље „или управо само она села, која никаквоме властелину баштинику, нити цркви као баштинику, несу дуговала работу“**). По томе властеоске баштинске земље никоме се несу могле дати у пронију, јер су већ имале господара. Исто то вреди и за манастирска добра. Али све државне земље па шта више и поједина села давана су у пронију.

У Monum. Serbica № 493 имамо споменуто како је владалац српски деспот Стеван Лазаревић баштину неког свог властелина Обрада Драгојлалића дао другом у

бригу, старање*). И првобитно, дакле, значење те речи указује нам особине те установе, јер по томе дати коме што у пронију значи дати му на уживање, а не у својину.

*) Види Даничићев Рјечник из књижев. старина код те речи: fundus ad usumfructum datus.

**) Успенски: Сборник статеј по славио-једињу о византијским споменицима, које је издао Сата.

*) Шафарик чл. 53.

оци су се свакојако трудили, да сачувaju проније од побаштињавања, јер ако то буде, они су губили пајвећи извор своје силе и власти — земљу, којом су располагали, те на тај начин себи стицали привржене и вазале. Јер „дати коме у пронију значило је дати му само на уживање или уступити му над неком земљом, селима или жупом извесна права работе, која је државни поглавар имао права тражити од људи, на оној земљи настаних.“

Али пронијар који је добио какво земљиште у пронију, неје могао том пронијом неограничену располагати*, јер владалац никад неје уступао у пронију све приходе, већ само неке, а неке је задржавао за себе. Тако на пример сваки човек с проније морао је плаћати цару тако звану *цареву перперу*, једну врсту данка, коју је пронијар прикупљао и предавао цару.

Осим тога, па таквој повећој пронијарској земљи могло је бити много ситнијих подчињених баштиника, који су такође били уступљени у пронију, али су они — плаћајући пронијару оно што су морали —

*) Види чл. 58. Душ. Законика.

за цео месец и тада сам тим рачуноиспитачима одговорио, да им ја не могу ништа учинити, него нек раде и сврше рачуне па како одбор одобри. Они су поднели молбу и тада је упућена седница на решење па су нашли да им се не могу признati празнични дани. Против тога су се требали жалити или они то нису учинили.

К. Главинић. Ја би само желио да знам да ли је когод контролисао рад те господе. Одговара ли њихов рад ономе шта је плаћен или је то ишло на божију вересију.

Председник. Ја мислим да би најбоље из овога питања изишли, да за свршетак овога рачуна учинимо погодбу одсеком, па да сврши све.

К. Главинић. Сви су изгледи, да ће још неколико година трајати онако, да немамо праве рачуне. С тога је боље да утврдимо, да се одсеком плати.

Соломон Азријел. Ја мислим да треба позвати те људе те да кажу шта су радили.

Председник. Поднели су извештај.

Све су свршили до $\frac{1}{2}$ 1889 годину. Сад остаје да сврше 1889 нешто — 1890 и гробљанске рачуне. Сад решите да ли да им се да одсеком или како знате.

Илија Цветановић. Према раду свршетном и према времену за које су прегледали рачуне за 84-5-6-7 8 и 9. год. треба ухватити сразмеру и погодити ћутуре, а да не плаћамо и празнике. Они ако тако неће онда да се узму други.

Мата Јовановић. Ја бих био мишљења да се ова господа запитају: шта траже одсеком за довршетак овог поса, па ако можемо да се тако и погодимо. Могу још да изјавим да су ти рачуни за 1890. годину они о којима је одбор водио рачуна, они су уредни, и око њих неће имати господе рачуноиспитачи да се много бакљу као с онима из ранијих година.

Св. Карапешић. Ми овој господи нисмо признали дијурну у месецу фебруару за сваки дан, а они су се позвали на практику по којој је се до сад плаћало, позвали су се и на то што смо им и ми сами признали раније дијурну и у празнике. Но ми смо одговорили да је то рачуновођа учинио. Сад господе, размислте шта да се ради: да ли да се узму пови или да се стари

приме. Ово последње било би боље јер су они упознати послом док би новима требало времена за то.

Мил. Марковић. Како је овде речено да су свршени рачуни све до 1889. год. то су ова господа рачуноиспитачи дужни да нам поднесу подробан извештај за те године, а ако то не учине да се тражи судским путем да штету накнаде, то јест да врате што су примили. То је правило. Ови су се као вештаци примили да израде свај посао и дужни су да то учине или да дијурну врате. Што се тиче склопа даљих рачуна, то могу они извршити ако хоће овако како ми хоћемо, неће ли — ми ћемо тражити друге пензионаре а њих има доста који ће пристати да раде под истим условима, ако не и јефтиније.

К. Б. Михаиловић. Што каже г. Милутин да они врате зараду натраг, то је питање које би још зависило и од њиховог пристанка, а они на сигурно неби пристали. С тога ја мислим да о томе не треба ни говорити.

Јов. Тадић. Ја мислим, господо, да ће најбоље бити да ми ово оставимо председништву те да оно проучи овај посао и процени: да ли је боље брже и јефтиније да се отпочeti посао сврши с овом господом или с другом, коју ће такође пропитати па ако видимо да ће други моћи да буду јефтинији а посао могу урадити као ови, онда се решимо те да њих узмемо. Ови нас коштају 3240 дин. и ако их напустимо могу нас можда други коштати још скупље. Да би смо дакле изабрали најбољи пут, ја мислим да председништво ваља да уреди ствар и да нам реферише о њој.

Мата Јовановић. Мени се чини, господо, да су та два господина дosta дugo radiли или нису ништа урадили. Они су водили неке белешке по шта нам је вајде од тих кад рачуни нису склопљени. Они су водили само неке белешке а требало је да су го дину по годину рачуне склапали и тек кад сврше један посао и једну годину, да пређу на други и т. д. Они су радили нешто, бележили су нешто, али стоји то да сваки који дође за њима мора да почне с почетка. За то се ја слажем с г. Милутином: да доврше оно зашто су се погодили.

На западу у Јевропи то је врло често бивало. Француски кнезеви и маркизи, а исто тако и већи духовници даваху делове својих земаља другима под условом, да их бране од свију нападача, или да им чине друге услуге, које су у напред углавили.

Да је и код нас поред владара и властелин могао да уступи своје земљиште у пронију, може се закључити по 144 чл. Душ. Зак. који овако гласи:

Дворан ће властельци ако сучини коге зло кто ће их, који буде пронијаревић да га ће праве ћина дроужина потврдом. Ако ли га ће сећи, да хыти оу котљ.

Овде „дворан“ треба сматрати као људе тежаке или војнике, који су настанили на каквом властеоском добру.

Из овога једнога факта, који нам посредним путем тврди да је и властелин могао давати земљу у пронију, изводи Ст. Новаковић читаву своју теорију о независној и подчињеној пронији. Он вели:^{*}

„Даља је последица из овога што смо пронашли да је у средње-вековној Србији

Милут. Марковић. Разлоги г. Тадићеви неби смeli да остану. Шта би значило то да ми наћемо два-три радника да нам нешто сврше, и они пристану на наше услове, па после кад ћу у посао а они да нас учењују? Ја сам зато да они треба да нам спреме рачуне и потпун извештај а ако то не учине онда да се на основу њихових признаница на име награде, тражи накнада.

М. Велизарић. Не стоји то да ова господа нису свршила рачуне, већ нису још извршene све оне примедбе које су они учинили на прегледане рачуне. Кад се то учини, онда ће се рачуни лако склопити и послати. У осталом сви рачуноиспитачи раде тако докле год не буду извршene све примедбе, рачуни ће стояти незакључени, а извршење примедба није њихов посао, то чине рачуноиспитачи.

Б. Новаковић. Ја незнам како су се они погодили да сврше рачуне: да ли за сваку годину понаособ, или да склопе рачуне за свих 5—6 година. То би ми требало да знам.

Председник. Они су узети да несршене рачуне општине београдске за неколико година, доведу у ред а у награду за то одређена им је дневница док посао не сврше. Они су пристали и до месеца Фебруара плаћана им је и за радни и за празнични дан одређена дневница, а тада им је то рачуновођа оспорио до решења преседништва и вашег. У томе је ствар.

Б. Новаковић. Ја мислим да треба према овоме да нам поднесу извештај.

Што се тиче питања: да ли да им се да дијурна и за празничне дане, ја им то не би спорио; не бих с тога што им је рачуноводство и до сад то признавало, и што — у случају кад би смо место њих узели друге људе, ко зна како би ишло. Боље је да им се и у празнике призна дијурна него да кргаримо овако. Једино на шта би требало обратити пажњу то је да ради. Они вуку дијурну а могу да не ради ништа или врло мало.

Са тога би ваљало одредити тачно час н.пр. 8 сати, кад морају доћи и час кад могу изаћи. У опште ваљало би их контролисати и у раду и у времену долажења те да би могли нешто свршити иначе не ће бити ништа.

било независне и подчињене проније, исто онако, као што је било независне (властеоске) и подчињене баштине, и да је пронијар, по служби коју је вршио, по положају, који је заузимао и по земљи, коју је имао, могао бити час налик на властелина, онда, кад му је пронија била дата од владаоца или државне власти у пакнаду за војничку или другу какву државну службу, час опет налик на слободнога грађанина, или војника, ако је био властеоски или манастирски пронијар.”

Али ово расматрање када неће бити правилно у толико, што се ослања само на један историјски факт, који и сам по себи неје непосредан и јасан, већ посредан и неразговетан. Осим тога, никако се по ономе што зnamо о баштини^{*}) не сме допустити изједначивање проније и баштине.

(настави се)

^{*}) Глас Ј. Новаковић: Пронијари и баштинци стр. 39.

*) В. одељак овога рада што се зове „Баштina“.

У И Е Т К А Б И Ј О Т Е К А **М. Велизарић.** Ја од тих рачуноиспитача познајем Рађића. Он је стекао леп глас у самој контроли и сматра се као један од највећтих рачуноиспитача.

А један вешт рачуноиспитач може да за месец дана уради више него други не-вешти за 2 и 3 месеца. Ваља имати на уму колико би новим рачуноиспитачима требало времена докле би проучили примедбе које су садањи рачуноиспитачи учинили. То је доста пипав и дангубан посао, поглавито кад има много примедаба као што је код наших општинских рачуна.

Ја мислим даље да ће нас тврдичење скупље стати и да због тога ове људе отпуштимо. Интерес општине захтева да они до-врше што су отпочели.

Р. Драговић. Њима је дато од те и те године да раде. Они су морали да раде и ако нису свршили треба тражити патраг оно што су причили.

Председник. Рачуни за све године, које су прегледали, нису доведени у стање да се могу послати контроли. Нису доведени с тога, што су стављене приметбе, које рачунополагачи морају да оправдају па онда да се пошљу контроли. Суд је требао одмах те приметбе да изврши, те да ови могу одмах закључити те рачуне, но како то није извршено рачуноиспитачи нису криви. Опет даље остаје да суд прво сврши приметбе, и кад то сврши могу се одмах и рачуни склонити.

Што се тиче питања, које је корисније да ли да узмемо друге или њих да задржимо, Бога ми, ваља о томе промислити. Ја мислим да је теже са новим радницима, јер ако узмемо да се погађамо с по-вим треба им казати да празнике не плаћамо и тада би се та ствар на разне начине одувожила. Молио би да будемо с тим на чисто.

М. Марковић. Што се тиче повећања награде о чему рече Михајловић то мислим да никако не може бити.

У Србији су за преглед рачуна узети пензионери и морали су да птугују из једног краја на други за 6 дин. дневно. Ми можемо наћи јевтиније него што смо овима плаћали.

Друго г. Велизарић каже, да је посао пипав. То је истина, али кад су добри радици за њих се то не може узети. Они су 9. месеци радили па ипак нису свршили а међутим зна се да се сваки рачун мора засебно и за сваку годину свршити, и кад ми имамо људе од тога заната па ипак нису за толико време свршили, онда се то не може казати да су добри радици. С тога сам да се са њима пречисти и узму други рачуноиспитачи, а они да доведу у ред оне рачуне што су прегледали, па онда да им се плати.

Б. Новаковић. Ја не познајем те људе али могу казати, да се могу потрефити други који то неће моћи да изврше. С тога би био да се они узму.

М. Велизарић. Ови су рачуноиспитачи, које је сама контрола препоручила општини као добре.

Р. Драгојевић. Кад су радили 9 месеци па нису склонили рачун, верујте да ће они радити још 9 месеци. Сад како хоћете.

С. Азријел. Ја мислим да их позовемо и да се с њима погодимо за ресто ћутуре.

Ф. Васиљевић. То што каже г. Соломон да им дамо нешто те да ресто сврше ћутуре; верујте да се нећемо вајдити. То нису малолетници па да се преваре, него нека иде како иде само нека их председник упита за колико дана могу свршити, па нека им плати и празнике.

М. Капетановић. Боље би било да ми исплатима њима као што је досад рађено, и ја би ставио тако на гласање или да буде као до сад или да им се нерачунају не-дељни дани.

М. Јовановић. Ја би био мишљења, да се ова ствар одложи па да председништво узме од њих реч кад могу да сврше.

Марко Велизарић. То није могуће знати па разуме се ни одредити рок у коме се могу прегледати јер то зависи од уред-ности или неуредности којом су рачуни вођени.

М. Јовановић. Ја сам био у одборској комисији која је имала да прегледа те рачуне па смо са 26 дана — састанака — свршили три године.

Ми смо се поделили па сваки узео по једну годину и тако радили и сравњавали. Сад је остало само нешто од 1889 год. а 1890 година није ни замршена; и потом не треба мислiti да се бог зна шта нма још радити.

Председник. Да ставим на гласање.

Ко је за то, да им се плаћа онако како је до судског решења било нека гласа „за“ ако је за то да буде како је Суд решио, нека каже „против“. (Настаје гласање у прото-колу записани по реду гласали су овако; 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 12, 17 и 18 против, а 1, 8, 11, 14, и 16, „за“ 2-га су отишли, а један се усдржао од гласања.)

(неставиће се.)

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

a) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д	57	Брашна пшенична	20 —
b) За неузидан шпархерд	0·20 ,	10.790	Брашна кукурузна	13·50
c) За узидан	0·40 ,	1,606 743	Пшенице	18·40
d) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 ,	2.750	Кукуруза	12 —
e) За чишћење димњака од два спрата	0·20 ,	59.856	Ражи	17·50
f) За чишћење простог димњака	0·10 ,	131.612	Јечма нова	10·40
g) За чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима	0·10 ,	128.036	Овса	10·50
h) За чишћење чункова од 2 и по метра на уједно са више пећима	0·20 ,	3 908	Пасуља	26·50
i) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 ,	8.915	Кромпира нова	10·50

ТАКСЕ за јавне забаве у општини београдској

I.

a) За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	5 д-
b) За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 ,
v) За свирање аженског оркестра (Дамен-Капеле)	20 ,

II.

a). За 1 играницу у локал I-ог реда	15 д.
b) За 1 играницу у локал. II-ог реда	10 ,
v) За 1 играницу у локал. III-ег реда	8 ,

III.

a) За панораму на дан	5—10 д.
b) За разне представе и показивање вештина, невно	10—50 ,
v) За менажерије и музеуме	5—15 ,

IV.

г) Циркус од представе	10—20 ,
д) За забаве „Тинг-Танг“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 — ,

V.

За воду на савекој пумни.	
a) Буре од 3 акова	00·5 дин
b) Буре од 6 акова	00·10 „
v) Буре од 9 акова	00·15 „

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 9. до 14. Августа 1891. год.

ТЕЖИНА КИЛОГР.	ЧЕГА	100 к. просечна цена дин.
57	Брашна пшенична	20 —
10.790	Брашна кукурузна	13·50
1,606 743	Пшенице	18·40
2.750	Кукуруза	12 —
59.856	Ражи	17·50
131.612	Јечма нова	10·40
128.036	Овса	10·50
3 908	Пасуља	26·50
8.915	Кромпира нова	10·50
3.197	Арпаџика	—
208	Црна лука	8 —
	Бела лука	40 —
	Шљива сувих	—
	Крушка	12·50
	Јабука	10 —
	Ораја	30 —
	Грожђа	28 —
	Воће разно	—
	Сочива	30 —
	Сира	75 —
	Кајмака	130 —
	Сена	4·50
	Сламе	2·50
	Масти	130 —
	Рибе фришке	—
	Свиња дебелих	90 —
	Сува меса	—
	Меса говеђа сиров	—
	Длаке говеђе	—
	Црева урађена	—
	Костију	—
	Кудеље	—
	Коже	—
	Цемента	—
	Катрана	18·50
	Креча	3·40
	Ћумура дрвена	7 —
	Угљена камена	—
	Камена проста	—
	Дрвенарије разне	—
	Вина	49 —
	Ракије комове меке	—
	» шљивове меке	60 —